

VALUE – vastuullisuutta liiketoimintaan ja arvoketjuihin

2025

VALUE
VASTUULLISUUTTA
LIIKETOIMintaan
JA ARVOKETJUIHIN

businessoulu.com/value

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

OULU

BUSINESSOULU

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Carbon Wise Oy
Sanna Taskila
4.11.2025

**Mahdollisuuksia maatiloille
muuttuvaan ilmastoon
sopeutumisessa**

**Maaseudun pk-yrityksen
vastuullisuus**

Carbon Wise Oy, Sanna Taskila

Sanna on kokenut bio- ja kiertotalouden asiantuntija. Hän on toteuttanut kymmenille yrityksille ja yritysryhmille hiilijalanjäljen laskentaa sekä siihen liittyviä koulutuksia, työpajoja ja sparrauksia. Hän on lisäksi ohjannut yrityksiä vastuullisuustyön käytännön toteutuksessa ja tulosten hyödyntämisessä.

VastuuVahti Oy, Minna Rautio

Minna on vastuullisen liiketoiminnan osaaja, palvelumuotoilija ja sisällöntuottaja. Hänellä on taustaa pankki- ja rahoitusosalta sekä kokemusta yrittäjänä viestinnän ja markkinoinnin parissa. Minna tukee pk-yrityksiä vastuullisuustyössä aloittamisesta aina maaliin asti, sekä auttaa yrityksiä vastuullisuuden viestinnässä ja integroimisessa osaksi yritysstrategiaa.

Mistä puhumme tänään?

1. Tutustuminen – Tausta ja termit haltuun
2. **Motiivit – Mihin tätä tarvitaan?**
3. **Teemat ja esitystapa – Inspiroivia esimerkkejä**
4. Raportin toteutus – Miten alkuun työssä?

Tänään tärkein oppi tulee toivottavasti olemaan, että raportoinnissa pääsee alkuun pienellä vaivalla: kyse on lopulta hyvien toimintamallien dokumentoinnista ja viestinnästä!

Maaseutuyritysten vastuullisuuden merkitys

- Maatilat ja muut maaseudun pk-yritykset ovat usein osa laajoja tuotantoketjuja, jossa on vaatimuksia vastuullisuuden osoittamiseen
- Vastuullisuus voi liittyä maaseutuyritysten kilpailukykyyn esimerkiksi investointien kautta
- Toisaalta – kuten tänäänkin olemme kuulleet – maaseudun yrityksiin voi esimerkiksi kohdistua isoja ilmastoriskejä, joiden tunnistaminen auttaa tulevaisuuden toiminnan turvaamisessa

”Vastuullisuustyön konkretisointiin ja raportoinnin kehittämiseen tarvitaan erilaista osaamista ja yhteistyötä. Tähän työhön tarvitaan meitä kaikkia maaseudun toimijoita.”

- Terhi Ajosenpää, Vastuullisuus on omissa käsissämme –blogikirjoitus osoitteessa maaseutuverkosto.fi 26.8.2024

Lyhyt tutustuminen EU:n uuteen vastuullisuusraportoinnin lainsäädäntöön

Osa 1

Tausta EU:n kestävyysraportointilainsäädännön näkökulmasta

- **NFRD** velvoitti jo aiemmin Suomessa n. 100 yritystä.
- **CSRD** velvoittaa ensiksi suuria pörssiyrityksiä ja laajenee myöhemmin koskemaan suuria yrityksiä ja pörssiin listautuneita pk-yrityksiä (Suomessa jopa n. 1200 yritystä).
- **VSME** auttaa pk-yrityksiä valmistautumaan tietopyyntöihin tai hakemaan kilpailuetua vastuullisuuden edelläkävijänä

Taksonomia

- Yli 500 henkilön pörssiyrityksiltä sekä pankeilta ja sijoittajilta edellytetään ilmastovaikutusten raportointia

Kestävyysraportointi

- Lakisääteinen velvollisuus julkaista yritysvastuuraportti osana toimintakertomusta

Yritysvastuulaki

- Yrityksiä halutaan velvoittaa huolehtimaan myös alihankkijoittensa toiminnan kestävyydestä

<https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf>

Mitä uutta CSRD tuo aiempaan verrattuna

Raportoitava erillisten standardien mukaisesti **(ESRS) ja kaksinkertainen olennaisuusanalyysi**

Kestävyysselvitys osana vuosikertomusta erillisen selvityksen sijaan

Tiedot tulee julkistaa ihmisten luettavassa ja **koneluettavassa XHTML** muodossa

Tiedot tulee varmentaa ulkopuolisen osapuolen toimesta

Vastuullisuuden osa-alueet (ESRS)

- 12 standardia, jotka ryhmitellään monialaisiin (2 kpl, läpileikkaavat) ja aihekohtaisiin (10 kpl)
- Aihekohtaiset ryhmitellään edelleen: ympäristö (E), sosiaaliset tekijät (S) ja hallinto (G)

Läpileikkaavat

- ESRS 1 Yleiset vaatimukset (ei tiedonantovaatimuksia)
- **ESRS 2 Yleiset tiedot (tiedonantovaatimukset)**

Ympäristö (E)

- ESRS E1 Ilmastonmuutos
- ESRS E2 Pilaantuminen
- ESRS E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat
- ESRS E4 Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemit
- ESRS E5 Resurssien käyttö ja kiertotalous

Sosiaaliset tekijät (S)

- ESRS S1 Oma työvoima
- ESRS S2 Arvoketjun työntekijät
- ESRS S3 Vaikutuksen kohteena olevat yksilöt
- ESRS S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät

Hallinto (G)

- ESRS G1 Liiketoiminnan harjoittaminen

Vastuullisuustiedon perusosat

Taloudelliset tiedot voivat sisältää esimerkiksi liikevaihdon, investoinnit vastuullisuuteen tai vastuullisuusohjelmien budjetin – osoittaa, että vastuullisuus on kytketty liiketoimintaan

Ympäristötiedot kattavat mm. energiankulutuksen, jätehuollon, päästöt, vedenkäytön tai mahdollisesti toimitusketjun ympäristövaikutukset

Sosiaaliset tiedot - koskevat henkilöstöä ja yhteiskuntavaikutuksia. Esimerkiksi henkilöstömäärä, henkilöstön koulutus, työturvallisuus, tasa-arvon edistäminen tai paikallinen yhteisövaikutus

VSME-raportin perusrakenne ja vaatimukset

- Raportin perusosiin kuuluvat **pakolliset tiedot**, joita ovat mm. yrityksen perustiedot, liiketoiminnan kuvaus ja keskeisimmät vastuullisuusteemat: ympäristö, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa.
- **Suosittelut tiedot** täydentävät raporttia. Niitä ovat esimerkiksi vastuullisuustavoitteet, mittarit, mahdolliset sertifikaatit, toimitusketjun vastuullisuus tai ilmastoriskit – jos nämä ovat yritykselle olennaisia
- Raporttiin voi lisätä myös **lisäarvoa tuottavia sisältöjä**, kuten asiakasesimerkkejä, visuaalisia mittarikoosteita tai linkkejä muihin dokumentteihin
- **Tärkeintä on, että raportti on selkeä ja ymmärrettävä – ja että se kuvastaa aidosti yrityksen toimintaa**

Vastuullisuusraportin ulkoasu ja julkaisutapa voidaan valita yrityksen tarpeiden mukaan

Joillekin soveltuu verkkosivuille ladattava aineisto, toisille taas taitettu raportti tai esite

Motiivit – Mihin tätä tarvitaan?

Osa 2

*Sisäinen ja ulkoinen
motivaatio yhdessä
muodostavat vahvan
ohjausvoiman*

Miksi vähintään VSME-standardin mukainen vastuullisuusraportti pk-yritykselle?

- Kevyt ja pk-yritykselle sopiva
- Suunniteltu pienille toimijoille, selkeä ja resurssitehokas
- **Vastaa kasvaviin vaatimuksiin**
- Asiakkaat, rahoittajat ja viranomaiset kysyvät vastuullisuustietoja
- **Tuo kilpailuetua**
- Lisää uskottavuutta ja erottuvuutta markkinoilla
- **Valmistaa tulevaan sääntelyyn**
- Ennakoi EU:n vastuullisuusraportoinnin velvoitteita (esim. Omnibus)
- **Auttaa kehittämään liiketoimintaa**
- Tuo näkyviin vaikutukset, riskit ja kehityskohteet

Kuinka todennäköisesti teiltä vaaditaan vastuullisuustietoa?

1. Onko teillä asiakkaita, jotka ovat CSRD-velvollisia?

Jos on, olette tiedonantovelvollinen

2. Oletteko osa konsernia, jolla on CSRD:n mukainen raportointivelvoite?

Jos olette, joudutte tytäryhtiönä tuottamaan kestävyystietoa emoyhtiötä varten

3. Onko teillä pitkät arvo-/toimitusketjut?

Jos on, kuulutte todennäköisesti arvoketjuun raportointivelvollisen kanssa

4. Käytättekö merkittävässä määrin fossiilisia polttoaineita?

Jos käytätte, voitte joutua ilmoittamaan hiilijalanjäljen / fossiilisten polttoaineiden käytön esim. tarjouskilpailuissa

Miten tämä näkyy yritysten arjessa?

Muutama yritys-case tosielämästä

1. Huonekaluteollisuuden yritys haluaa osallistua Hansel-kilpailutukseen. Kilpailutuslomakkeissa kysytään mm. yritys vastuullisuuden osalta hiilijalanjälkeä Scope 1-2 sekä tavoitteita sen pienentämiseksi
2. Rakennusalan yritys neuvottelee yksityisen sijoittajan kanssa merkittävästä pääomasijoituksesta. Sijoittaja haluaa nähdä, paljonko yrityksen rakenneratkaisu pienentää ilmastovaikutuksia verrattuna muihin vastaaviin ratkaisuihin.
3. Kuljetusyritys haluaa osallistua kilpailutukseen koskien puun kuljetuksia. Kilpailutuksessa otetaan huomioon kaikki vastuullisuuden osa-alueet ja niitä valvotaan säännöllisesti ja järjestelmällisesti koko sopimuskauden ajan.
4. Yritys neuvottelee pankin kanssa rahoituksesta. Pankki lähettää etukäteen täytettäväksi lomakkeen, jossa kysytään mm. päästölaskennan tietoja.

Lähes **56 %** ilmoittaa
vaihtaneensa alihankkijoita
vastuullisuusvelvoitteiden vuoksi

Suuryritykset ovat joutuneet
vastuullisuusvelvoitteiden takia
vaihtamaan erityisesti teollisia
alihankkijoita, raaka-ainetoimittajia sekä
muihin palveluostoihin liittyviä toimittajia

Muihin palveluostoihin kuuluvat esimerkiksi
**suuryritysten hyödyntämät ohjelmistot ja
ulkoistetut tukipalvelut**

Yli **53 %** prosenttia uskoo,
että alihankkijoita tai
toimittajia tullaan vaihtamaan
vastuullisuusvelvoitteiden
takia lähitulevaisuudessa

Vaihtoja tehdään erityisesti teollisen
alihankinnan, raaka-aineiden sekä **muiden
palveluostojen** osalta

Lähde: OP Suuryritystutkimus 2024. Järki ja tunteet.

**”Edelläkävijöiden joukko
vastuullisuustoimenpiteissä on vielä
suhteellisen pieni.”**

**”Vastuullisuustoimenpiteillä on suuri
potentiaali lisätä yrityksen
aikaansaamia vaikutuksia.”**

4front. Vastuullisuusarviointi. Itsearviointin tulokset. Viitattu 15.7.2025.

Mitä vastuullisuusraportissa pitäisi kertoa?

Osa 3

VSME-raportin perusrakenne ja vaatimukset

- **Pakolliset tiedot**
- yrityksen perustiedot
- liiketoiminnan kuvaus
- keskeisimmät vastuullisuusteemat kokonaisuuksissa ympäristö, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa.
- **Suosittelut tiedot**
- Vastuullisuustavoitteet
- Mittarit
- mahdolliset sertifikaatit
- toimitusketjun vastuullisuus
- ilmatoriskit
- **Lisäarvoa tuottava sisältö**
- Asiakasesimerkit
- visuaaliset mittarikoosteet
- Linkit muihin dokumentteihin

VSME ohjaa perussisällön, minkä lisäksi esitetään lisäarvoa tuottavia tietoja

Raporttien teemat ovat usein toimialakohtaisia mutta esitystapa on yrityksen oma

Vastuullisuusteemat ja perusteena olevat mittarit muodostavat käytännössä vastuullisuusraportin

Hiilijalanjälki, materiaalitehokkuus, asumisturvallisuus, työturvallisuus

”Vastuullinen rakentaminen ei ole vain vaihtoehto – se on välttämättömyys, ja Sievi Element tarjoaa siihen konkreettiset ratkaisut.”

<https://www.sieviement.fi/vastuullinen-rakentaminen-sievi-element/>

” Uudet teknologiat ja ekologiset ratkaisut tukevat vastuullista rakentamista”

”Vastuullisuus ja materiaalitehokkuus – pienempi hiilijalanjälki, parempi huominen”

Jäljitettävyys, eläinten hyvinvointi, terveysturvallisuus ja hiilijalanjälki

”Me Atrialla olemme ainoa toimija Suomessa, jolla on täysi näkyvyys koko ruokaketjusta alusta loppuun saakka, aina maatilojen eläinten rehustuksesta kauppoihin saapuvaan ruokapakettiin saakka. ”

<https://www.atria.fi/vastuullista-ruokaa/atria-perhetilat/>

”Atria on laatinut tuottajien avuksi eläinlajikohtaiset hoito-ohjeet, joissa on selkeät ohjeistukset eläinten jalostukseen, ruokintaan, kasvatusoloihin ja terveydenhuoltoon liittyen. Tuottajien edellytetään noudattavan ohjeistuksia, ja toimintaa valvotaan 1–12 kuukauden välein tehtävillä eläinlääkärin tarkastuskäynneillä. Tavoitteenamme on nolla eläinsuojelurikkomusta Atrian koko ruokaketjussa.”

<https://www.atria.fi/vastuullista-ruokaa/atria-perhetilat/nautatilat/hannulan-tila/>

Ympäristönsuojelu, kalustosta huolehtiminen, ihmisarvo, laatu, luotettavuus...

”Pyrimme pitämään korkeaa laatua kaikessa minkä teemme ja toimitamme sen minkä lupaamme ja samalla jatkuvasti kehitämme toimintaamme. Henkilöstömme on osaavaa ja joustavaa, kalustomme on uudenaikaista ja se pidetään kunnossa.”

<https://mttrans.fi/>

”Sievin Kimppakodissa asukkaat saavat yksilöllistä tukea, ohjausta ja huolenpitoa arkipäivän askareissa. Toiminta perustuu yhteisesti sovittuihin arvoihin ja periaatteeseen tehdä työtä yhdessä; asukaslähtöisesti, yksilöä ja ihmisarvoa kunnioittaen.”

<https://sievinkimppakoti.fi/>

”GearMotive kehittää jatkuvasti osaamistaan parantaakseen tuotteiden laatua, luotettavuutta ja toimitusvalmiutta. Yhtiössä kehitetään uusia innovaatioita ja prototyyppejä, joilla parannetaan olemassa olevia tuotteita ja taataan asiakkaille entistä paremmat tuotteet.”

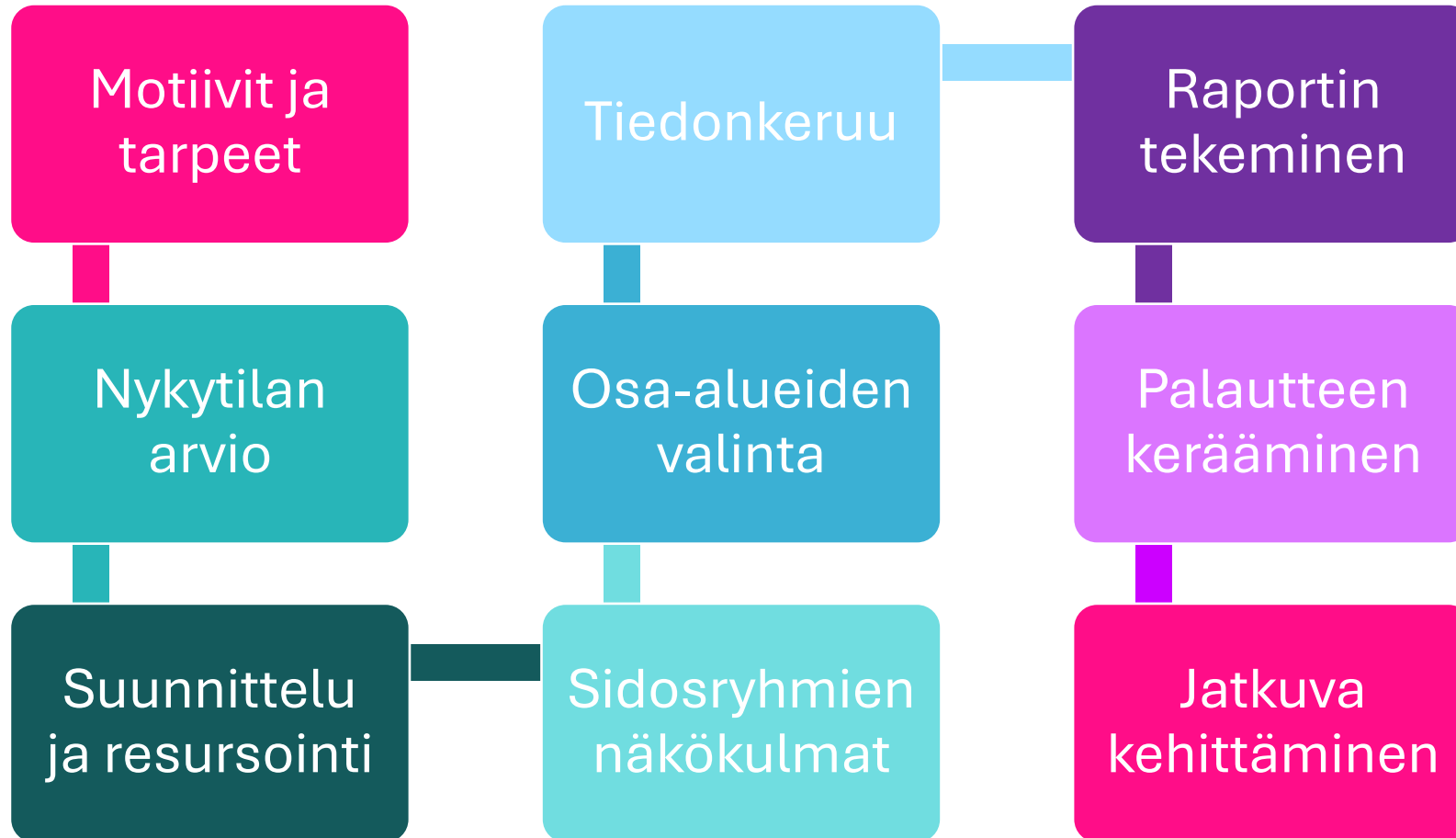
<https://gearmotive.com/fi/>

Miten raportoinnissa alkuun?

Osa 4

Pk-yrityksen raportointiprosessi

Olennaisuuden arviointi

1. Miten yrityksen toiminta vaikuttaa ulkopuolelle – eli ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan?
2. Miten vastuullisuusteemat vaikuttavat yrityksen liiketoimintaan?

Kevyt prosessi voi sisältää muutaman kysymyksen pohdinnan:

- Mikä vaikuttaa meidän liiketoimintaamme?
- Missä meillä on vaikutusta ulospäin?
- Mitä asiakkaamme tai henkilöstömme pitävät tärkeänä?

”Vastuullisuus ei tapahdu tyhjiössä ”

- Pk-yrityksenkin toimintaan liittyy monia sidosryhmiä: asiakkaita, työntekijöitä, omistajia, alihankkijoita, viranomaisia, paikallisyhteisöä
- Sidosryhmien näkökulmasta vastuullisuus tarkoittaa usein sitä, että yritys toimii avoimesti, reilusti ja ennakoitavasti
- **Tunnista sidosryhmät ja mieti, miten voit osallistaa ne**
- Osallistaminen voi olla kevyttä ja tehokasta: esimerkiksi asiakaskysely, keskustelu henkilöstön kanssa tai yhteistyökumppanin näkemyksen kuuleminen

- Kohdellaanko työntekijöitä hyvin?
- Onko tuotteiden valmistus vastuullista?
- Otetaanko ympäristöasiat riittävästi huomioon?

”Devil is in the details”

- Valitse liiketoiminnan ja sidosryhmien kannalta olennaiset mittarit
- **Pk-yritykselle riittää yleensä pieni joukko yleisiä mittareita,** jotka sopivat useimmille toimialoille

Ympäristöpuolella: sähkön- ja vedenkulutus, uusiutuvan energian määrä, jätteiden määrä, kuljetusten vaikutukset

Sosiaalisessa vastuussa: henkilöstömäärä, sairauspoissaolot, henkilöstötyytyväisyys, henkilöstön koulutus, henkilöstön hyvinvointi

Hyvä hallintotapa: esimerkiksi eettisten periaatteiden noudattaminen tai asiakastyytyväisyys

Lopuksi - Yhteenveto

- Vaikka pk-yritykset eivät ole vielä suoraan velvoitettuja raportointiin, **välillinen vaikutus on jo nyt selkeä**
 1. Isot asiakkaat edellyttävät tietoa alihankkijoidensa vastuullisuudesta
 2. Rahoittajat ja sijoittajat pyytävät vastuullisuuskirjoitusta
 3. Hankintapäätöksissä painotetaan läpinäkyvyyttä ja kestäviä valintoja
- 1. Tarkastele teemat läpi ja priorisoi
- 2. Älä yritä tehdä täydellistä heti – tärkeämpää on aloittaa ja synnyttää jatkuva prosessi
- 3. **Dokumentoi kaikki vastuullisuustyö** – myös päätökset ja suunnitelmat
- 4. Visualisointi on yrityskohtaista ja tapoja on paljon

Teemojen valinta tarpeen mukaan

- Priorisoi ne teemat, jotka liittyvät suoraan toimintaan

Teemojen valinta riskien ja mahdollisuuksien perusteella

- Maineriskit, fyysiset riskit mutta myös mahdollisuudet

Pienetkin teot voivat
aiheuttaa isoja
muutoksia, kun ne
toteutetaan oikein

Me ohjaamme

- Carbon Wise ja VastuuVahti toimivat oppaana kohti vastuullista yritystoimintaa
- Toimimme yhteistyössä Datafarmin kanssa, joten saat helppokäyttöiset vastuullisuusraportoinnin välineet kauttamme

Kiitos!

Carbonwise.fi

Sanna. taskila@carbonwise.fi

+358 400 871 294

KIITOS

» businessoulu.com/value

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

OULU

BUSINESSOULU

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

VALUE

VASTUULLISUUTTA
LIIKETOIMINTAAN
JA ARVOKETJUIHIN

